

**Załącznik do Uchwały Nr XLIII/186/2009
Rady Powiatu w Węgorzewie
z dnia 25 czerwca 2009 r.**

Powiat Węgorzewski

**„POWIATOWY PROGRAM
NA RZECZ POPRAWY WARUNKÓW ŻYCIA
SPOŁECZNEGO I ZAWODOWEGO OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2009 – 2013”**

Węgorzewo 2009 r.

WSTĘP

Biorąc pod uwagę to, iż 10-15 % populacji stanowią osoby niepełnosprawne tj. takie których dysfunkcje organizmu powodują ograniczenia w normalnym funkcjonowaniu sprawia, że społeczności duże i mniejsze muszą zająć stanowisko w tej kwestii i podejmować decyzje oraz działania związane z tą dużą mniejszością. Celem tych działań jest zapobieganie powstawaniu i łagodzenie negatywnych skutków niepełnosprawności. Działania muszą być podejmowane przez wszystkie podmioty życia społecznego i gospodarczego, a więc rządy, organy i instytucje, pracodawców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, społeczności lokalne, media i poszczególne jednostki.

Problem podejmuje:

- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka,
- Konstytucja RP,
- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych,
- Konwencja Praw Dziecka,
- Standardowe Zasady Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych,
- oraz inne akty prawa międzynarodowego i krajowego.

Już ponad 10 lat temu Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w swojej Uchwale uznał, że **osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia, nie podlegając dyskryminacji.**

Naturalną konsekwencją tego jest przyjęcie przez Sejm RP 27 sierpnia 1997 roku Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Nakłada ona szereg obowiązków na administrację państwową i samorządy. Art. 35 ust.1 pkt 1 w/w Ustawy zobowiązuje powiaty do opracowania powiatowego programu dotyczącego poprawy warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz.92 z późn. zm.).

W związku z tym, że działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym – gdyż skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia – polityka wobec osób niepełnosprawnych, które stanowią 12 % ludności powiatu węgorszewskiego, jest ważnym elementem jego polityki społecznej i gospodarczej.

Stworzony system opieki nad osobami z niepełnosprawnością powinien umożliwić rozpoznanie przyczyn ich powstawania, zdiagnozowanie wszystkich potrzeb, a w dalszej kolejności przeprowadzenie takich działań, które zmniejszą, bądź w znacznym stopniu usuną skutki spowodowane chorobą, tak aby osoba chora mogła być w miarę możliwości niezależna, samodzielna oraz aktywna.

W związku z powyższym jednostki samorządu terytorialnego, instytucje, pracodawcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz społeczności lokalne muszą podejmować wszystkie możliwe działania tak, aby w znacznym i odczuwalnym stopniu stale podnosić jakość oraz komfort życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych, a także ich rodzin i opiekunów. Możliwe to będzie poprzez właściwe realizowanie ustawowych i statutowych celów w/w podmiotów.

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

1. Ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez promocję działań profilaktycznych, podnoszenie poziomu wiedzy i zwiększenie dostępności do usług, diagnostyki, rehabilitacji.
2. Wzmocnienie wpływu środowiska osób niepełnosprawnych na kształt rozwiązań legislacyjnych dotyczących niepełnosprawności oraz programów ograniczania skutków niepełnosprawności.
3. Zwiększenie efektywności wsparcia osób niepełnosprawnych przez wykorzystanie potencjału środowiska lokalnego i organizacji pozarządowych oraz wzmocnienie i rozszerzenie współpracy instytucji z organizacjami pozarządowymi w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.
4. Umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcia odpowiedniego poziomu wykształcenia, kwalifikacji i rozwoju zawodowego.
5. Wzmocnienie opieki nad niepełnosprawnymi dziećmi i młodzieżą poprzez rozwój różnorodnych form wsparcia środowiskowego.
6. Założeniem polityki powiatu jest dążenie do jak najpełniejszego zaspokajania potrzeb i aspiracji osób niepełnosprawnych. Działania te powinny być w szczególności skierowane na następujące grupy potrzeb:
  - zapobieganie niepełnosprawności:
    - wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie,
    - leczenie,
    - wczesna rehabilitacja fizyczna i terapia małego dziecka,
  - dostępność do różnych form edukacyjnych,
  - doradztwo i nauczanie zawodowe,
  - zatrudnianie w zależności od możliwości zdrowotnych i posiadanych umiejętności,
  - ochrona socjalna, ekonomiczna i prawna,

- zaopatrzenie w pomoce umożliwiające lub ułatwiające normalne funkcjonowanie w społeczeństwie (m. in. w sprzęt i przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny, pojazdy mechaniczne)
  - usuwanie barier:
    - architektonicznych i mieszkaniowych,
    - transportowych,
    - w komunikowaniu się i informacyjnych,
7. Dążenie do pozyskiwania środków na realizację tych zadań z budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych , funduszy unijnych oraz innych źródeł.
8. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych dotyczą wszystkich dziedzin i przejawów życia, zaspokajania potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności oraz stwarzania możliwości partnerskiego udziału w życiu społecznym. I powinny być realizowane przy współpracy organów państwa, samorządów, instytucji, organizacji pozarządowych, mediów, środowisk i obywateli.

Chcąc właściwie działać w celu zapobiegania i łagodzenia skutków niepełnosprawności niezbędne jest poznanie przyczyn ich powstawania.

GŁÓWNE PRZYCZYNY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Najważniejszymi przyczynami powstawania niepełnosprawności są:

- I. choroby genetyczne,
- II. choroby zakaźne i inwazyjne,
- III. choroby cywilizacyjne,
- IV. choroby powstałe w wyniku nagłego oddziaływania zewnętrznego (urazy, zatrucia i wypadki, w tym wypadki przy pracy).

Do najczęściej występujących należy zaliczyć :

- choroby psychiczne i negatywne skutki dotyczące higieny i jakości życia oraz zdrowia psychicznego, a także uzależnień,
- niewłaściwa lub niedostateczna opieka przed- i popołożowa nad matką i dzieckiem,
- choroby genetyczne,
- uszkodzenia centralnego układu nerwowego,
- choroby układu sercowo – naczyniowego, zwłaszcza na tle miażdżycowym,
- choroby nowotworowe,
- wady wzroku,
- utrata zdrowia wskutek różnych szkodliwych zjawisk występujących w środowisku lokalnym,
- zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

GŁÓWNE ZADANIA REALIZOWANE NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH:

DZIAŁANIE I. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

PODDZIAŁANIE 1. Likwidacja barier funkcjonalnych.

Przystosowanie pomieszczeń mieszkalnych, budynków użytku publicznego, sprzętu domowego do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z ich dysfunkcją, tak aby w znacznym stopniu umożliwić im funkcjonowanie w społeczeństwie. Popularyzowanie rozwiązań technicznych i komunikacyjnych dotyczących poruszania się osób niepełnosprawnych w środowisku.

Osiągnięcie celu, jakim jest dostępność i udział w życiu społecznym, wymaga wykorzystania różnych środków zmierzających do aktywizacji społecznej niepełnosprawnych. Ważne jest tworzenie warunków życia, w których osoby niepełnosprawne będą miały możliwość włączenia się lub całkowitego powrotu do czynnego życia w społeczeństwie. Istotne jest podejmowanie działań zmierzających do usuwania barier komunikacyjnych, transportowych i w porozumiewaniu się, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom niepełnosprawnym normalne funkcjonowanie w społeczeństwie. Wiele osób niepełnosprawnych potrzebuje wspierających świadczeń w swoim codziennym życiu, które umożliwiają w miarę pełny udział tych osób w życiu społecznym. Należy zatem podejmować działania, które powinny przyczynić się do poprawy dostępności do szeroko pojętego otoczenia dla osób niepełnosprawnych i to zarówno w odniesieniu do środków transportu, barier architektonicznych, jak i dostępności do informacji i nowych technologii. Postęp technologiczny, a w szczególności powstawanie zaawansowanych technologii informatycznych i komunikacyjnych, mogą stworzyć ogromne możliwości osobom niepełnosprawnym.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Likwidacja barier komunikacyjnych i transportowych.
2. Propagowanie i inicjowanie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej na terenie miasta, z uwzględnieniem przepisów prawa budowlanego.
3. Likwidacja barier architektonicznych w mieszkaniach prywatnych osób niepełnosprawnych.
4. Stworzenie systemu informacji o możliwościach korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego i ortopedycznego niezbędnego do funkcjonowania w społeczeństwie.
5. Inicjowanie działań zmierzających do zabezpieczenia możliwości swobodnego i samodzielnego poruszania się w terenie zabudowanym i nie zabudowanym przez osoby niepełnosprawne.
6. Udzielanie dofinansowania do zakupu sprzętu ortopedycznego, rehabilitacyjnego i środków pomocniczych.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 2. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Tworzenie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w rehabilitacji wraz z opiekunami. Podnoszenie sprawności osób niepełnosprawnych, ograniczanie skutków ich niesprawności. Ponadto udział w turnusach rehabilitacyjnych daje możliwość uczestniczenia w życiu społecznym poprzez nawiązywanie podczas rehabilitacji nowych znajomości.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Organizacja turnusów rehabilitacyjnych.
2. Promowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Uświadomienie członkom rodzin oraz opiekunom, jak ważny jest ich współdziałanie w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
4. Organizowanie transportu dla osób niepełnosprawnych, które nie są w stanie samodzielnie dotrzeć do ośrodka rehabilitacyjnego.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 3. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce w dużej mierze decyduje o jakości życia i rozwoju ludzi niepełnosprawnych oraz ich integracji z otaczającym środowiskiem. Jest źródłem satysfakcji, wzrostu tożsamości i autonomii osób niepełnosprawnych.

Istotą społeczeństwa obywatelskiego są jego aktywni obywatele. Aktywna działalność i sukcesy odnoszone przez ludzi niepełnosprawnych łamią funkcjonujące stereotypy, skutecznie przełamują bariery i likwidują społeczny ostracyzm przyczyniając się do budowy otwartego, tolerancyjnego społeczeństwa. Osoby z niepełnosprawnością powinny wobec tego aktywnie uczestniczyć we wszystkich dziedzinach życia społecznego.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Promowanie wypoczynku i rehabilitacji poprzez uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych i innych zajęciach sportowych i rehabilitacyjnych.
2. Organizowanie wystaw i aukcji prac osób niepełnosprawnych.
3. Stwarzanie możliwości osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w różnych imprezach kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

4. Popularyzacja różnych form twórczości osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie wystaw, festiwali, koncertów osób niepełnosprawnych.
5. Popularyzacja w lokalnych mediach osiągnięć osób niepełnosprawnych w sporcie i kulturze.
6. Upowszechnianie i rozwijanie form aktywnego spędzania wolnego czasu przez osoby niepełnosprawne.
7. Informowanie o ofercie imprez kulturalnych, rozrywkowych, sportowych i turystycznych w mieście.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 4. Dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów.

Wyposażenie osób niepełnosprawnych w sprzęt ortopedyczny i rehabilitacyjny oraz środki pomocnicze w celu usprawnienia tych osób. Tworzenie możliwości do w miarę samodzielnego i aktywnego udziału w życiu społecznym.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
2. Udzielanie dofinansowania do środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 5. Dofinansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Finansowanie ze środków PFRON oraz budżetu powiatu, uczestnictwa osób niepełnosprawnych w Warsztatach Terapii Zajęciowej. Celem terapii zajęciowej jest szeroko pojęta rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych, wyposażenie tych osób w podstawowe umiejętności i zdolności niezbędne do uczestnictwa w życiu społecznym. Ponadto po przez udział w terapii osoby niepełnosprawne mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości udziału w WTZ.
2. Popularyzacja osiągnięć uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

DZIAŁNIE II. REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

PODDZIAŁANIE 1. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych bezrobotnych, poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu.

Tworzenie możliwości do aktywizowania zawodowego osób niepełnosprawnych. Organizowanie staży i przygotowań zawodowych u pracodawców zgłaszających zapotrzebowanie. Włączanie osób niepełnosprawnych w rehabilitację zawodową.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie pracodawców o możliwości przyjęcia osoby niepełnosprawnej na staż lub przygotowanie zawodowe.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowanie ze środków PFRON.
4. Informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości korzystania ze staży i przygotowań zawodowych.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 2. Udzielanie osobom niepełnosprawnym jednorazowo środków finansowych na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Stworzenie możliwości wejścia na wolny rynek pracy osobom niepełnosprawnym po przez udzielenie im dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Podniesienie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości otrzymania środków finansowych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.
4. Wspieranie osób niepełnosprawnych podczas wchodzenia na otwarty rynek pracy.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 3. Udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.

Wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych, które korzystają z kredytów na prowadzenie działalności gospodarczej. Pomoc osobom niepełnosprawnym w utrzymaniu prowadzonej przez nie działalności.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie o możliwości otrzymania wsparcia.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 4. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz przez służby medycyny tych potrzeb.

Dostosowanie stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych, w taki sposób, aby nie ograniczały wykonywanej przez nie pracy, ale w znacznym stopniu ją ułatwiały. Wsparcie pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie o możliwości przystosowania stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
3. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
4. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 5. Dokonywanie zwrotu kosztów zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym w pracy.

Finansowe wsparcie pracodawców, którzy zatrudniają pracowników pomagających osobom niepełnosprawnym. Dając tym samym szansę wykazania się osobom niepełnosprawnym, które mają duże utrudnienia w wykonywaniu samodzielnie pracy.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie o możliwości otrzymania wsparcia w postaci pracownika pomagającego osobie niepełnosprawnej w pracy.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 6. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Możliwość uzyskania zwrotu kosztów za wyposażenie stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej. Stworzenie warunków pracy w taki sposób, aby osoba niepełnosprawna mogła być samodzielna, niezależna w czasie wykonywania swoich obowiązków zawodowych.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie pracodawców o możliwości wyposażania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 7. Refundacja wynagrodzenia oraz składek na ubezpieczenie społeczne pracodawcy zatrudniającego osoby niepełnosprawne.

Ułatwienie pracodawcom procesu zatrudniania osób niepełnosprawnych poprzez refundację wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne. Dzięki takiej możliwości osoby niepełnosprawne są chętniej zatrudniane. Ponadto pracujące osoby niepełnosprawne czują się potrzebne i niezależne.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie pracodawców o możliwości otrzymania refundacji przy zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 8. Finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

Stwarzanie warunków do podnoszenia lub zmiany kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne w taki sposób, aby były atrakcyjne dla potencjalnego pracodawcy na wolnym rynku pracy.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości uczestnictwa w szkoleniu lub przekwalifikowaniu zawodowym.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.
4. Organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych.
5. Organizowanie przekwalifikowań osób niepełnosprawnych.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 9. Dokonywanie zwrotu kosztów poniesionych przez pracodawcę na szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.

Tworzenie warunków do przeprowadzania szkoleń niepełnosprawnych pracowników w celu podniesienia ich kwalifikacji, umiejętności i przydatności w danym zakładzie pracy.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie o możliwości otrzymania wsparcia.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

DZIAŁANIE III. ZATRUDNIANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

PODDZIAŁANIE 1. Współpraca między Urzędem Pracy a pracodawcami.

Stworzenie sieci informacyjnej pomiędzy osobami niepełnosprawnymi, pracodawcami a Urzędem Pracy. Dzięki łatwiejszemu dostępowi do informacji na temat ofert pracy i możliwości podjęcia zatrudnienia zwiększy się liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i zatrudnionych.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Informowanie o możliwości otrzymania wsparcia w poszukiwaniu pracy.
2. Wymiana ofert pracy pomiędzy pracodawcami a Urzędem Pracy.
3. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
4. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

PODDZIAŁANIE 2. Organizowanie targów pracy dla osób niepełnosprawnych.

Zorganizowanie spotkania pracodawców i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w celu wymiany informacji, doświadczeń i oczekiwań. Możliwość stworzenia komunikacji pomiędzy osobami niepełnosprawnymi, a pracodawcami.

Sposób realizacji poddziałania:

1. Organizowanie spotkań oraz targów pracy dla pracodawców i osób niepełnosprawnych.
2. Popularyzowanie korzystania ze środków PFRON.
3. Udzielanie dofinansowania ze środków PFRON.

Termin realizacji: czas trwania programu.

BENEFICJENCI PROGRAMU:

- osoby niepełnosprawne,
- rodziny osób niepełnosprawnych,
- środowisko, w którym funkcjonują osoby niepełnosprawne,
- instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

PRZEWIDYWANE PODMIOTY WSPÓŁUCZESTNICZĄCE W REALIZACJI PROGRAMU:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Starostwo Powiatowe w Węgorzewie,
- Urzędy Gmin,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgorzewie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Węgorzewie,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Media,
- Przedsiębiorcy.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Na Rzecz Poprawy Warunków Życia Społecznego i Zawodowego Osób Niepełnosprawnych jest planem działań na rzecz osób niepełnosprawnych w powiecie węgorzewskim w latach 2009 – 2013. Program może się zmieniać w sposób ciągły zgodnie z zachodzącymi zmianami i panującymi warunkami.